Барыы дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САНТА ОЛОХ

Хаһыат 1931 сыл алтыныыы 15 күнүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААҺЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҺЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 12 (6148) | 1985 сыл. Тохсунньу 26 күнэ СУБУОТА | Сыната 3 харчы.

1985 сыл олунньу 24 күнэ ★ Баскыһыанньа

РСФСР, Саха АССР Верховнай Советтарыгар уонна олохтоох Советтарга быыбардар

БЫЫБАРДАРЫ ҮЛЭННЭН ДЬОҺУН БЭЛЭХТЭРДЭЭХ КӨРСҮӨҺҮҢ!

Пятилетканы достойнайдык түмүктүүр иһин

Ороҥуон совхоотара пятилетка ааспыт сылларыгар государствоҕа былааны таһынан 609 тонна эти, 1728 тонна ууту, 40 тонна хортуоппуйу атыылаатылар. Промышленнай - тэрилтэлэр бородуукуоҥаны оҥоруу былааннарын аһардылар, батарыы сорудахтарын 105 бырыһыан толорон былааны таһынан 861 тыһ. солк. оҥордулар.

Капитальнай тутуу кэлин иккис сылга киэҥник ыытылынна. Олорор дьиэлэри тутуу туөрт сылларааҕы сорудахтара аһарылыннылар. Розничнай табаар эргиирэ пятилетка сылларыгар 20-тэн тахса бырыһыан үүнэ, өгөнү оҥоруу бу кэмнэ 50-са бырыһыан улаатта.

Ороҥуон экономическай уонна социальнай сайдыытыгар пятилетка хонтуруолунай сыыппаралара сөптөөхтүк толоруллуулара 1985 сыл уонна пятилетка бүтүннүүтүн былааннарын ситиһиилээхтик толорууга бөҕө тирэҕи үөскэтэр.

Ол эрээри үлэ сорох салааларыгар биэс сыллаах былааннары толорууга кэмкэ ыарахаттар үөскээтилэр. Ааспыт сылларга бурдуку үүнэрии сорудаҕа 57,2 бырыһыан эрэ толоруллан кэлэ. Оҕуруот аһын үүнэриигэ 153 тонна иэстээх иҥэбит. Ордук ааспыт сылга бурдук олус намыһах үүнүүтэ ылылынна. Ити туорахтаах культуралары, оҕуруот астарын үүнэриигэ үүммүт сылга болбөөтөлөөхтүк сыһыаннаһары мольуйар.

Сири мелиорациялаһыны салгыы сайыннарыыга, биллэрин курдук, улахан соруктар туруорулуннулар. Биһиги баһыыбаны, хедуһаны туһсаран оҥорууга, нуөлсүтүүгэ эйбэх үлэни ыытыахтаахпыт.

Куһаҕан көрүүттэн-харайыыттан ааспыт сылга эйбэх ынах сүөһү көҥнүүнэ өлүө. Балаһыанньа ордук Эрилик Эристиин аатынан, Карл Маркс аатынан уонна «Мыҥдаҕаайы» совхоотарга мөлтөх. Ньирэй ийэ иһигэр сайдыытыгар, бастаан теребут нүннэригэр болҕомтө биллигин да ситэ уурулуубат. Ыччат сүөһү тымныйан өлүүтэ эйбэх. Маны утары ордук дьаныардаахтык охсуһуохха.

Саҥа тутуулар объектар болдьохторугар үлэҕэ киллэрилэн испэттэр, тутуу хаачыстыбата өссө да мөлтөх. Үлэһиттэр олорор, үлэлиир усулуобуйаларын туһсарыыга, объектар сылаас буолуулларын хааччыйыыга тутааччылар өссө да эйбэҕи оҥоруохтарын наада.

Промышленнай, производственнай коллективтар үлэһиттэрэ бородуукуоҥа хаачыстыбатын туһсарыыга, техника өгөрөн таһаарыытын үрдэтиигэ, оборудованиелары мунутуур недьүүстээхтик туһаныыга ыыһаиньыны ордук нүүһүрдүөх тустаахтар. Быыбаннары уопсайынан эрэ буолбакка, үрдүк хаачыстыбалаахтык, бары көрүҥнэриэн эриэ-дохсуйбат толорорго дьулуһуохха. Эргиэн, олоҕу-дьаһаҕы хааччыйыы эйгэтигэр өгөнү оҥоруу сорудахтарын бары көрүҥнэриэн толоруу, бикр да хаалыылаҕа суох үлэлээһин ситиһиллиэхтээх.

Хаһыат бүгүҥгү нүөмэригэр ороҥуон үлэһиттэрин 1985 сылга социалистическай эйбэтэлистибэлэрэ бэчээттэнэр. Эйбэтэлистибэни толоруу—пятилетка сорудахтара бары көрүҥнэриэн толоруллуулларын иэдэйиэн буолуоҕа. Хас биирдии үлэ коллектива сыл бастаны күннэриттэн тэрээһиннээхтик, үрдүк оҥорумтуолаахтык, түмсүүлээхтик үлэлээһиннэрин ситиһии—олохтоох партийнай, советскай, профсоюзнай, комсомольскай тэриллэлэр дьоһуннаах соруктара. Буолаары турар быыбардарга бэлэмнэнии сибээстээн нуодуйбут политическай уонна үлэҕэ үрдүк күүрэнни В. И. Ленин тереебутэ 115, Улуу Кыайыы 40, стахановскай хамсаһын 50 сыллара туолуулларын көрсө салгыы тэнитиэххэ, оку пятилетка былааннарын толорууга дьоһуннаах тоһуҥнан өгостуохха.

«Хас биирдии үлэ күнүн уон биириис пятилетканы ситиһиилээхтик түмүктүүр иһин, ССКП XXVII съезтин достойнайдык көрсөр иһин норуот бүттүүнүн социалистическай куоталаһыытыгар охсуулаах үлэ күнүнэн өгөрөр курдук үлэлээһин бары советскай дьон чиэстэрин дьыалата итиэннэ патриотическай иэстэрэ» диэн ыйыллар ССКП Киин Комитетын, СССР Верховнай Советын Президиумун, СССР Министрдэрин Советын Саҥа дьыллааҕы ыҥырыыларыгар. Ороҥуон үлэһит дьоно ити ыҥырыыны тыыннаах дьыаланан чиҥэтиэхтэрэ.

Субуруускай аатынан совхоз Хатылыытаары отделениетыгар Сугулаан фермэтин коллектива ааспыт сыл түмүгүнэн хас биирдии фуражнай ынахтан 2008-тыы кг ууту ыаан туспаах былаанын куоһаран социалистическай куоталаһыыга бастаабыта.

Манна ааспыт күһүҥгүттэн эдэс маннык ыстаах «Искра» комсомольскай-ыччат ферма үлэлиир. Ыччат наставнигынан коммунист Мария Дмитриевна Борисова, старшайынан комсомолец Илья Чичигинаров үлэлиилэр.

Кыайыылаах коллектив үүммүт эйбэх кэрэ-бөлөх событиелардаах, быыбардаах сылы уларыйа-улаппа түмүктүүр иһин кыстык ыйдарыгар ынах ахсыытан 1040-нуу кг ууту ыырга эйбэтэлистибэлээх.

Снимокка: Сугулаан ферма старшайа А. С. Козлова уонна «Искра» комсомольскай-ыччат фермэтин старшайа Илья Чичигинаров үлэ-хамнас туһунан сүбэлэһэллэр.

П. Оконешников фотота.

Механизатордар ситиһиилэрэ

Карл Маркс аатынан совхоз Бахсытаары отделениетын механизатордара уон биириис пятилетка тэрдүс сылыгар 32164 эталонтай гектар үлэни толорон социалистическай куоталаһыыга ороҥуонна бастаатылар. Киниэрэ кинники күөгэ трактористар Д. П. Коркин, К. Н. Копырин, Г. Г. Протодьяконов, Г. П. Попов, И. Н. Баншев, В. П. Барашков, Н. Ф. Слепцов иһэллэр.

Механизатордар бу күннэргэ «Мыҥдаҕаайы» совхозтан 700 центнер отту таһыыга күргүөмнэхтик туруннулар. Киниэрэ Кыайыы 40 сылын көрсө үрдүк социалистическай эйбэтэлистибэлээхтэр.

И. ХОН.

Үрдүк кирбиилэр

Эрилик Эристиин аатынан совхоз Хадаардаары отделениетын ыанньыксыттара РСФСР, Саха АССР Верховнай Советтарыгар уонна олохтоох Советтарга быыбардары үлэрэ үчүгэй ситиһиилэрдээх көрсөргө үрдүк кирбиилэри бэлэтэннилэр.

Ол курдук «Куһума» фермэтин коллектива (старшай А. В. Софронова) олунньу 24 күнүгэр хас биирдии фуражнай ынахтан кыстык саҕаланыарыттан график быһыытынан 433-түү кг ууту ыахтаарын оннугар 567-лии кг ыаан кыстык алта ыйынааҕы эйбэтэлистибэтин болдьоруун биир ый иннинэ толорон тиийиэҕэ.

Ити курдук, алта ыйдаары эйбэтэлистибэтин опыттаах ыанньыксыт Марфа Васильевна Никитина («ЫЕСЛКС 50 сылы» ферма старшайа) фуражнай ынаҕын ахсыытан быыбардары көрсө 788-тыы кг, эмиэ ити кэмнэ ыанньыксыт Елена Егоровна Никитина 583-түү кг ыаан биис алтар ыйдаары кирбиилэрин болдьоруун иннинэ толоруохтара.

В. ПОСЕЛЬСКАЙ.

„Сымнаҕас көмүс" сыаҕыгар

Субуруускай аатынан совхоз булчуттара уонна кырымахтаах хара саһылы ситэччилэрэ ааспыт сылга былааннарын 33 бырыһыанынан куоһарбыттара. Пятилетка түөрт сылыгар Ийэ дойду валютнай фондугар барыта 222053 солк. суумалаах «сымнаҕас кыһыл көмүс» тутторылынна.

Бу күннэргэ кылылы ситэччилэр саптарыыга бэлэмнэнэллэр.

П. КЫЧКИН.

ДЕПУТАТТАРГА КАНДИДАТТАРЫ ТУРУОРУУ

Ороҥуон общественнай тэрилтэтэрэ уонна үлэ коллективтара олохтоох Советтар депутаттарыгар кандидаттарынан бэйэлэрин представителларын салгыы туруораллар.

Калин буолуталаабыт мунньахтарга Хоптобо сельсэй Советыгар депутаттарга кандидаттарынан маннык ыстаах Мария Ильинична Попова, оскуола директора Константин Константинович Романов, пекарь Надежда Сидоровна Софронова, зоотехник Акулина Афанасьевна Иванова, детсад сэбиэдиссэйэ Галина Николаевна Дьячковская туруорулуннулар.

Бөлтөҥо сельсэй Советыгар 8 №-дээх уокурукка Мария Петровна Павлова, 4 №-дээх уокурукка Алексей Михайлович Слепцов, 9 №-дээх уокурукка Татьяна Николаевна Герасимова, 14 №-дээх уокурукка Афанасий Филиппович Крюкников аттара аатталлар.

Хатылы сельсэй Советыгар 23 №-дээх уокурукка үрдүк үөнүтүн звеньотун звеньевойа Семен Семенович Яковлев, 24 №-дээх уокурукка зооветврач Дария Софроновна Джуанова, 25 №-дээх уокурукка ЫЕСЛКС райкомун секретара Вера Аппеллоновна Федорова туруорулуннулар.

Одьулуун сельсэй Советыгар —агроном Евдокия Егоровна Окорокова, СПТУ директора Михаил Михайлович Максимов, сельсовет исполкомун председателэ Гаврил Семенович Колесов, киномеханик Аграфена Алексеевна Ефимова.

Соловьев сельсэй Советыгар —маннык ыстаах Анастасия Матвеевна Сергеева, бригэдьир Семен Дмитриевич Петров, суесүүт Иван Иванович Сергеев.

Чурапчы сельсэй Советыгар дизельнай электростанция уонна сетевой участок коллективтара электромонтер Гаврил Петрович Кардашевскайы, ороҥуоннаары типография рабочайдара печатника Светлана Павловна Монастыреваны, интернат-оскуола учууталлара уонна техническай үлэһиттэрэ учуутал Людмила Михайловна Винокурованы, лесхоз коллектива ойуур хаһаайыстыбатын инженера Розалия Николаевна Алексеевараны туруорбуттар.

ПЯТИЛЕТКАНЫ ДОСТОЙНАЙДЫК ТҮМҮКТҮӨХХЭ

1985 сылга оройуон үлэһиттэрин социалистическай эбэһээтэлистибэлэрэ

Оройуон үлэһиттэрэ ССКП XXVII съезтин, Улуу Кыайыы 40, стахановскай хамсаһыын 50 сылларын туолуутун үлэлэ үөрүк ситиһиилэрдэх көрсөр иннин сүүрүннэх пятилетка туруннан уон биирис пятилетка сорудахтарын үлэ бары көрүүлэриттэн толорор уонна аһары толорор түбүгэр маннык үрдэтиллибит социалистическай обязательстволарын ылынналлар.

Агропромышленнай холбоһукка

Сыл бүтүүтүгэр ынах сүөһү ахсаанын 18600-кэ, сылгыны 12000-кэ, ыанар ынаҕы 7100-кэ, бөҕөни 6400-кэ тиэрдэргэ. Маныыгы ыанар эдэрситиҥэ үлэни салгыы ыытан ынах уоскай ахсаанын 20 бырыһыанын тиэтэйэ олорорго. Деловой тахсыыны ньирэйгэ 76 бырыһыанныыга, кулунтан 78 бырыһыанныыга тиэрдэргэ.

Бөҕөнүн фуражтай ыраахтан 1540-нуу кг үүтү ыырга. Былааны таһыынан 450 тонна үүтү ыырга, 390 тоннаны государствоҕа атыылыырга, үүт 60 бырыһыанын бастаны суортаабынан туттарарга.

Государствоҕа 2630 тонна эти атыылыырга, 85 бырыһыанын үрдүк уойуулаабынан туттарарга. Туттуулар ынах сүөһү ортотунан 335 кг, сылгы 205 кг үөскүүрүн ситиһэргэ.

Сири оҥоруу зональнай систематыгар киирэргэ, биирдии гектартан туорахтаах культуралар 9,1 центнер, хортуоппуй 75 центнер, оруруот аһын 118 центнер үүнүүлэрин хомуйарга. Государствоҕа 375 тонна хортуоппуйу, 300 тонна оруруот аһын туттарарга, техническай хаһаайыстыбаны 1000 кв. метриэн кэҥэтэргэ.

Общественнай сүөһүгэ 40 тыс. тонна отту, 14 тыс. тонна силааһы, 300 тонна от мэҥкэтин баламмырга. От сиэмэтин хомуйуурга уонна ыһыыга кизиҥник киирэргэ. Сиэмэҕэ анаан 100 гектарга албах сылдьаах оттору ыһарга, 1985 сылга 3000 гектары отту ыһыыга анаан таҥастыырга. Баһыынаны туспаран оҥорууну салгыы ыытан, паардаар сир ыанын 387 гектарыйан ааҕаллар. 2688 гектарга, күһүнгү хорутуулу 229 гектарынан кэҥэтэн 3769 гектарга тиэрдэргэ. Сүөһү аһылыга буолар культуралар ыһыларын 909 гектарынан улаатыннаран 2709 гектарга тиэрдэргэ. 10100 гектарга минеральнай, 20 тыс. тонна органическай уоҕурдуулары киллэрэргэ.

Промышленноска

Промышленнай бородууксуйаны оҥоруу сыллаабы былаанын ахсыннын 25 күнүгэр толорорго. Былааны таһыынан 150 тыс. солк. бородууксуйаны биэрэргэ. Итэ иһигэр былааны таһыынан 300 кубометр деловой хаһы, 150 кубометр эрбэммит матырыйаалы бэлэмнээргэ, 120 тонна үүт аһылыгы оҥорорго. Бородууксуйаны батарыы сорудаҕын ахсыннын 28 күнүгэр толорорго, 1984 сылы кытта тэҥнэтэххэ 120 тыс. солк. үлаатыннараргa.

Үлэ тэрийиитин туспарыыта уонна плановай производственнай, үлэ дисциплинэтин бөҕөргөтүүгэ, производствоҕа сиэнэ киллэриигэ, үлэһиттэр квалификацияларын үрдэтиигэ туһуламмыт рабочай мастаалары аттестациялаабыта промкомбинакка, «Сельхозтехника» ремонтуйуур мастерскойуттар, типографияҕа, кинэ пекарнятыгар ыытарга. Үлэ оҥорумтуотун ааспыт сылтан 2 бырыһыанынан үрдэтэргэ аботар производство үүнүүтүн эбии үлэһитэ суох улаатыннараргa, бородууксуйа себестоимоһын 0,7 бырыһыанын намтатарга.

Капитальнай тутууга

Бодэрэоттоһор үлэлэр былааннарын ахсыннын 25 күнүгэр толорорго. Былааны таһыынан 40 тыс. солкуобайдаах тутар-таҥар үлэлэрин ыытарга, үлэ оҥорумтуотун былаантан 1 бырыһыан үрдэтэргэ, тутар-таҥар үлэлэр себестоимостарын сметаттан 4 бырыһыанынан аччатарга.

Интернат-оскуола спортзалын ахсыннын 15 күнүгэр, Маралдайыгы пекарнянны Улуу Октябрь бырааһынныытын, Дириҥ квартальнай котельнайын стахановскай хамсаһыын 50 сылын көрсө үлэҕэ киллэрэргэ.

8700 кв. метр кэннэх олорор дьиэлэри (ол иһигэр совхозтарга 7920 кв. метр), 1040 улахан сүөһүтэ, 300 ньирэйгэ хотоннору тутарга.

Пятилетканы түмүктүүр кирбиилэр

Үүтү государствоҕа туттарыы 4 сыл 4 ыйдарыгаабы, түүлэҕи соротуоскалаабын бастакы кварталлаабы, промышленнай бородууксуйаны оҥоруу уонна батарыы, тутар-таҥар үлэлэр уонна нэһилиэнньэни олох-дьаһах оҥотунан хаамтыйыы 2 ыйдаабы былааннарыы РСФСР, Саха АССР Верховнай Советтарын уонна олохтоох Советтар быыбардарын көрсө толорорго.

Эти государствоҕа туттарыы пятилетка 5 сыл 6 ыйдаах, үүтү атыылаһыы 4 сыл 5 ыйдаах, тутуу уонна промышленность 4 ыйдаах сорудахтарын В. И. Ленин тороолоҕо 115 сылын көрсө толорорго.

Үүтү валовой ыаһыы уон биирис пятилетка 4 сыл 6 ыйдаах, тутуу уонна промышленность түөрт аҥар ыйдаах сорудахтарын Улуу Кыайыы 40 сылын көрсө толорорго.

Стахановскай хамсаһыын 50 сыла туолуутун көрсө үүтү валовой ыаһыы уонна государствоҕа туттарыы 4 сыл 10 ыйдаабы, промышленноска табаарыгай бородууксуйаны оҥоруу уон биирис пятилеткаабы сорудаҕын толорорго уонна сыл бүтүөр диэри пятилеткаҕа былааннаммыкка эбии 420 тыс. солк. бородууксуйаны оҥорорго, 710 тыс. солкуобайынан эбэри батарарга.

Экономическай үлэ уонна кэмчилээһин режимэ

Совхоз рабочайдарын 45 бырыһыанын, атын салаалар үлэһиттэрин 50 бырыһыанын экономическай уоҕурахтан хабарга. Биригэдэннэн толобур систематыгын совхозтарга 100, промышленнай уонна атын тэриллэргэ 16 коллективтары хабарга.

Сыл устата совхозтарга уонна промышленнай тэриллэргэ 29,7 тыс. киловатт-чаас электроэнергиэны, 33,7 тонна автобензини, 51,7 тонна дизельнай уматыгы, 130 кубометр эрбэммит матырыйаалы кэмчилиргэ. Кэмчилэммит матырыйаалыттан уонна отту-энергетическай ресурсаларыттан 2 күнү үлэлиигэ, тыа хаһаайыстыбатыгар 6 тыс. солк. валовой бородууксуйаны, промышленноска 9 тыс. солк. табаарыгай бородууксуйаны, бэдэрэттэһэр тэриллэргэ 2,5 тыс. солк. тутар-таҥар үлэлэри оҥорорго.

Эргиэнгэ уонна олоҕу-дьаһаҕы хаччыйыыга

Хаччыйым культуратын салгыы туспаран табаар толорорго итиэннэ былааны 180 тыс. солкуобайынан аһаран пятилетка сорудаҕа туолуутун хаччыйарга. Самообслуживаниенан табаар 58 бырыһыана атыылларга ситиһиллэҕэ, тиэйэ сылдьан атыылааһын кэрэхтэр, ветеранар уонна суоҕуһуттар полкалара тэриллиэхтэрэ.

Нэһилиэнньэни олох-дьаһах оҥотунан хаччыйыы сыдьаайы былааннын ахсыннын 27 күнүгэр толорорго. Ол иһигэр олоҕу-дьаһаҕы хаччыйыы производственнай управлениета ахсыннын 29 күнүгэр толоруо, пятилеткатааҕы кирбиитин ахсыныы 1 күнүгэр ыыта, пятилеткаҕа сорудаҕын 44 тыс. солкуобайынан аһарыа. Кэрийэ сылдьан оҥоҥу оҥоруу кэҥэтиллиэ, ыаллар дьиэлэрин ремонтуйуулаах уонна прожатнай оҥолоҕу оҥоруу тэриллиэ, нэһилиэнньэ саҥаһынан олохтоох матырыйаалтан сувенирдары оҥоруу эбэтиллиэ.

Культураҕа, норуот үөрэҕириитигэр, доруобуйа харыстабылыгар

Красноярскай кыраай үлэһиттэрин «Сибири үрдүк культуралаах кыраайынан оҥорорго» бачымнарын ойоон нэһилиэнньэлээх пуҥнар культураларын үрдэтэргэ. Уус-уран самодеятельность кыттыылаахтарын ахсаанын 4,5 тыс., аҕаалаччылар ахсааннарын 11200 киһинэх тиэрдэргэ. Хас биирдии аҕаалаччы ортотунан 23,3 кинигэни аҕаарын ситиһэргэ. Киниэнэ кэрдэрүү, онтон үбү киллэрии былааннарын ахсыннын 25 күнүгэр толорорго, кинигэни пропагандалаабыны, киниэ интэр-патриотическай уонна эстетическай иэ хоһоонун нэһилиэнньэҕэ тиэрдиигэ утумнаахтык үлэлиигэ, үлэ саҥа ньымаларын уонна көрүүлэриттэн кинэнник киллэрэргэ, оҕолорго аналлаах кинигэлэри көрдэрүүнү былааннаахтык тэрийэргэ, 16 пионерскай кинотеатрдары, 7 киноклубтары үлэлэтэргэ.

Уоскай уонна профессиональнай уорэх оскуолаларын реформатын ирдэбиллэригэр сөп түбэһиннэрэн интэр-уорэтэр үлэ процессын сайыннараргa. Оскуолаларын материальнай базаларын салгыы кэҥэтэргэ, сайын устата 94 тыс. солк. суумалаах капитальнай оремуону ыытарга. Күнүскү оскуола ахсыс кылаабын бүтэрбит барыы уоруоллаччылары орто уорэхтэһиниэн толоруу хабарга, 16 бырыһыаннарын профтехучилищелэргэ ыытарга. Үлэ, сыныйалаан лаабырдарынан 2000 уоруоллаччыны хабарга.

Доруобуйа харыстабылыгар медицинскай наука ситиһиилэрин олохтоох киллэрэн, эмтэһиигэ диагностика саҥа ньымаларын туттан, эмтиир-сэрэтэр дьаһалларын кэҥэтиллэ ыытан медицинскай хаччыйыыны салгыы туспаррга, куойка күүн былааныын толорорго. Флюорографическай чинчийиигэ 13500 киһини хабарга. Физкультурниктар ахсааннарын 6180, разрядниктар ахсааннарын 1620 киһиэхэ тиэрдэргэ.

Итиннэ үрдэтиллибит абаһаатэлистибэни ылынан туран, норуот хаһаайыстыбатын бары салаалары-гар ССКП XXVII съезтин үрдүк кордоруулэах көрсөрө сорунтанабыт.

(Эбэһээтэлистибэ туһаннаах үлэ коллективтарынан ылыллыбыта уонна норуот хаһаайыстыбатын бастыҥнарын спетунан биир саҥаннан биһирэммитэ).

«Сельхозтехника» холбоһукка тракторлар двигателлэрин ремонтуйуучулар бригэдьиирдэрэ, коммунистическай үлэ ударника Иван Николаевич Пудов аастыт сылга тракторлар носуостарын ремонтуйуучуларын 2835 нуорма-чаһы оҥорорго ылыммыт социалистическай эбэһээтэлистибэтин 672 нуорма-чаһынан аһарда.

Сэтэрутаабыта ыытылыбыт бэрэбиэркэ кини оҥорбут носуостара үчүгэй хаачыстыбалаах буолуутун көрдөрдө.

Снимокка: И. П. Пудов үлэтин кэмигэр.

П. Окомешников фотота.

Призывной учаастакка гражданнары учуокка туруоруу туһунан Чурапчы оройуонун байыаннай комиссарын БИРИКЭЗЬЭ

1985 сыл тохсунньу 17 күнэ. **№ 5** **Чурапчы с.**

1. «Барыы бүттүүн воинскай эбэһиннэс туһунан» СССР Сокуонугар оловуран, 1985 сыл олунньу 4 күнүттэн 9 күнүгэр диэри Саха АССР Чурапчы оройуонун призывной учаастагар 1968 сыллааҕы төрөөбүт гражданнары учуокка туруорууну ыытарга.

2. Учуокка туруоруллуурга Чурапчы оройуонун территориятыгар бастайаннай эбэтэр быстах олорор ыйыллар сылга төрөөбүт дьоннор барыы, ону таҥа урут учуокка туруоруллубатах ааспыт сааскаах гражданнар кэлиэхтээхтэр.

3. Учуокка ыыллыахтаах барыы гражданнар оройуоннаабы Культура дьиэтигэр персональнай бэбиэскэлэргэ ыйыллар болдьохтоох кэлэллэрэ булгуччулаах.

Ханнык эмэ бириҥнэнэн бэбиэскэни ылбатах гражданнар 1985 сыл олунньу 6 күнүгэр сарсыарда 9 часка оройуоннаары байыаннай комиссариакка кэлиэхтээхтэр.

«Барыы бүттүүн воинскай эбэһиннэс туһунан» СССР Сокуонугар оловуран предприятиелар, учреждениелар, тэриллэр, совхозтар уонна торох заведениелара учуокка туруорууга наада буолуохтаах бириэмэҕэ учуокка туруохтаах гражданнарын үлэлэриттэн (уорэхтэриттэн) босхолуур итиннэ байыаннай комиссариакка бириэмэтигэр баар буоларын хаачыллар эбэһиннэстээхтэр.

Чурапчы оройуонун байыаннай комиссара майор БЕЛОУСОВ.

БИИР ДА НЬИРЭЙИ ЭНЧИРЭТИМИЭХХЭ!

Хадаар отделениетын сүөсүһүттэрин уонна специалистарын ЫҢЫРЫЫЛАРА

Биһиги, Эрилик Эристиин аатынан совхоз Хадаардаабы отделениетын сүөсүһүттэрэ уонна зооветеринарнай специалистара, 1984—1985 сс. общественнай сүөһү кыстыгын тэрээһиннээхтик атааларга, тороҥкой төрүөбү ыларга уонна энчирэпиэккэ интэргэ, производствоҕа саҥаны, бастыҥы киэҥник олохтуурга сорудаҕаан бэйэбитигэр маннык социалистическай эбээһэтэлистибэни ылынабыт:

Бэрэ комплексыгар сүхостойнай группаны тэрийэн уулаах ынахтар физиологическай туруктарын көтөөн көрүөхпүт. Олуннуу 1 күнүттэн бары уулаах, уолбут ынахтарга активнай моциону олохтуохпут, витаминизацияны оҥоруохпут.

Ферма ахсын минеральнай брикеттэри баҕаламмаан сиэтиини тэрийиэхпит.

Хотоннорго ньирэйдэргэ сөптөөх микроклиматы үөскэтиэхпит. Ферма ахсын иккилии төрөтөр бокс, ыанныыксыт ахсын иккилии бүтэй эркиннээх ньирэй биирдиилээн клетката баар буолалларын хааччыйыахпыт. Техническэй ууну сылытыыны тэрийиэхпит. Ынахтары барыларын аналлаах боксаҕа төрөтүөхпүт.

Ынах мастсабайдык төрүүр кэмигэр түүнгү дьуһуурустубаны олохтуохпут. Саҥа төрөөбүт ньирэйдэри үс суукка устата ийэлэрин эмиэриэхпит, онтон салгыы туруктарыттан көрөн ньирэй көрөөччүгэ туттаран иҥиэхпит. Ньирэй көрөөччүлэриэн саамай бастыҥ, опыттаах дьон туруоруллуохтара.

Бэрэ комплексыгар саҥа төрөөбүт ньирэйдэргэ зооветеринарнай, санитарнай көрдөбүллэргэ эпизоотиялыы профилактическайы улаатыахпыт. Төрөөбүтүнэн ньирэйдэргэ эмтиир-сэрэтэр, противоэпизоотическай дьаһаллар бөлүүчү толоруллалларын ситиһиэхпит. Витаминнаах эбии аһатыыта эмтээх оттору туһаныахпыт.

Шулун тутартан ньирэйдэри ыраас салгыҥҥа чаҥчылаатар площадкалары оҥоруохпут.

Ыйга бирдэ фермаларга санитарнай күнү олохтуохпут.

Ньирэйдэри биирдиилээн уонна бөлөхтөөн тутар клеткалары ислиэскэлиэхпит, дезинфекциялыахпыт.

Сүөсүһүттэр наука уонна бастыҥ опыт ситиһиилэрин үөрэтиэхтэрэ уонна үлэлэриҥэр күннэтэ туһаныахтара, 20 чаастаах программаан зоовет-үөрэх барыахтара.

Үлэ дьиссиплиинэтин салгыы бөҕөргөтүөхпүт, туруоруллубут учаастакпытыгар дьыала туругун иҥин эпизоотиэҕи өссө үрдэтиэхпит.

1985 сылга отделение үрдүнэн 420 ньирэйи (ааспыт сылларбытыгар 70-нан эбэҕи) ылан биири даҕаны энчирэппэккэ иитиэхпит. Ньирэй деловой тахсыытын 1984 сыллааҕыттаҕар 12 бырыһыан үрдэтиэхпит.

Итинник эбээһэтэлистибэни ылынан туран, оройуон бары сүөсүһүттэрин уонна зооветспециалистарын биһиги бачыммытын ойуулэриҥэр—пятилетка түмүктээһиннээх сылыгар сүөһүттэн тороҥкой төрүөбү ылалларыгар уонна биири да энчирэппэккэ иитиллэриҥэр социалистическай куоталаһыыга ыҥырабыт.

ЫҢЫРЫЫ БИҺИРЭННЭ

ССКП райкомун бюрота 1985 сылга ынахтан тороҥкой төрүөбү ыларга уонна биир да ньирэйи энчирэппэккэ иитэргэ Эрилик Эристиин аатынан совхоз Хадаардаабы отделениетын сүөсүһүттэрин уонна зооветеринарнай специалистарын ыҥырыылларын биһиргээтэ.

Райком бюрота бу сыанаалаах көҥүлэһиини киэҥник дьүүллэһиини уонна дьыаланан ойоохһуну тэрийэллэриҥэр тыа хаһаайыстыбатын управлениетын, совхозтар партийнай уонна профсоюзнай тэрилтэлэрин эбээһинэстэтэлээтэ.

Мыҥдаабаайытаабы Олех-дьаһах дьиэтигэр опыттаах маастардар коммунистическай үлэ ударникталара этэрбэс ойун тигээччи М. С. Абрамова уонна улараччы С. С. Попов оҥоһуктара үчүгэй хаачыстыбалаахтарынан, бөдөлөрүгэн биһиргэнэллэр.

Сергей Семенович кыра обо да, улахан дьон да этэрбэстэрин иҥниҥэһэ суох улларар. Кини пятилетка төрдүс сылынаабы былааныын баллараа бүк толорбута.

Снимокка: С. С. Попов үлэтин кэмигэр.

П. Оконешников фотота.

● Кичээҥи, кэмчиһит буолуохха

ЭЛЕКТРОЭНЕРГИЯНЫ ТУҺАНЫЫНЫ БЭРЭЭДЭКТИЭХХЭ

Билигин дойду үрдүнэн барыта барытыгар кэмчилээһини кытаанах режимэ олохтоон. Бу дьоһуннаах дьаһал норуот хаһаайыстыбатын бары салааларыгар, хас биирдии советскай киһиэхэ быһаччы сыһыаннаах.

Электроэнергия—туохха барытыгар хаамсар күүс. Кини тоҕо суох олох да, үлэ да суох. Онон электроэнергияны кэмчилээн, кодьүүстээхтик туһаныы—биһиги хас биирдибит эбээһинэһэ.

Оройуон киниҥ олохтоохторо электроэнергияны туһаныы иҥин толобуру расчетнай киниэскэлэриҥэр ыйыллыбыт болдьоххо сберкассаҕа төлүүллэр. Оттон иэнилиэктэргэ олороччуларга төлөбүр почтовай отделениеларга оҥоһуллар.

Олорор дьиэлэр саҥа тардыллыбыт, эбэтэр капитальнайдык өрөмүөннэммит электропроводкаларын электролиниялаа холботорго иэдэйиллэллэр энергонадзор учаастагар сурукунан сайабылыаннаа туһэрэллэр. Оччоҕо эрэ, электропроводканы көрөн баран, линияҕа холбуурга көҥүл бэриллэр. Ити уон хонук иҥиэн быһаарыллар. Оттон проводканы таҥыыта сыһыалар баар буоллахтарына коннорулуох тустаахтар. Ону иккистээн көрүү оҥоһуллар уонна, ыйыллыбыт итэҕэс туоратыллыбыт эрэ буоллаҕына, линияҕа холбоһуон көҥүлэнэр.

Иккиһиэн, дьиэ эбэтэр атын тутуу счетчика учуокка ылыллан аналлаах киниҥэҕэ киллериллэр уонна расчетнай (абонентнай) кииниэскэ бэриллэр.

Электроэнергияны туһаныы маннык түбэлтэлэргэ быһыллар: электроустановкалар, электропроводкалар дьиэ олорор охсор, эбэтэр кишилэртэн уот баһаара барар куттала баар буоллаҕына; энергонадзортан көҥүлэ суох электроустановкалары уонна электропроводкалары линияҕа холбоһуон иҥин; электросчетчик схематын уларытыы уонна счетчик баарын үрдүнэн киниҥ таһынан быһа холбоһуон түбэлтэтэ көҥүнэҕинэ; энергонадзор үлэһитэ электроустановкалары эбэтэр учуот прибордарын хонтуруоллаһыны мэйдиир түбэлтэлэр; электроэнергия иҥин счет ыйыллыбыт болдьоххо төлөнмөтөҕүнэ.

Электроэнергияны туһаначчы счетчик схематын уларытан холбоһуна, счетчик таһынан кистээн холбообута энергонадзор контролердарыгар ыраллар түбэлтэлэриҥэр үс сылга тиийэ бириэмэҕэ тоттороо аҕаан, электроэнергиянан туһаммытыгар хаттаан ахсаан оҥоһуллар уонна оҥоһуу чиэппиэйэ суох быһыыны көрдөрбүт буоллаҕына төлөбүр туһаныллар прибордар кыаналарынан көрөн, аналлаах таблицалар комолорунан аҕыллар.

Электросчетчик государственнай бэрабиэркэтэ заводской иккки пломбата баар, корпуһун тааһа бүтүн, диската сөпкө эргийэр эрэ буоллаҕына энергонадзор үлэһитэ счетчик хаппаҕар үөһүн пломбаны туруорар. Энергонадзор пломбата турдаҕына эрэ, прибор учуокка ылыллар. Заводской пломбалара суох, корпуһа, тааһа алдьаммыт, хаппара суох счетчик учуокка ылыллыбат. Электросчетчик ханнык да мэйэ суох сиргэ дьиэ муостатыттан 1,4—1,7 метр үрдүктээхтик истиэнэҕэ, дьиэ түгэҕэр буолбакка, тебе кыалларынан кирпэр аантан чугас туруорулуохтаах.

Биһиги оройуоммутугар уотунан туһанар 4068 абонент баар, ол иҥиттэн оройуон киниитэр 1632. Онтон ордуктара иэнилиэктэргэ олороллор. Электро-уоту туһаныы иҥин толобуру үтүө суобастаахтык ый ахсын төлүүр абоненнар үгүстэр. Оттон сорох таҕаарыстар электроэнергияны туһаныы быраабылаларын курдуубайдык кэһэн энергонадзор контролердарыгар тутуллан Захарова Вера Иннокентьевна 229 солк. 39 харчыны; Федоров Филипп Иванович Орджоникидзе уулусса 8 №-гэр арыйах ый олороору электросчетчигын тэтэрү эргийэр гына оҥорбутун иҥин 151 солк. 12 харчыны төлүүтэ күһэллиллэр.

Электроэнергия—норуот бутттүнүн баайа-дуола. Дьиэҕэ-уокка, олохто-дьаһахха электрическай энергияны кэмчилээһини күүһүрдүүгэ бары күүспүтүн түмүөхтээхпит. Оччоҕо эрэ бу күнду уонна эдэх сыраҥан кэлэр күүһү кодьүүстээхтик туһаныахпыт. Ардыгар ким да суох хоһуогар электролампалары, туһаныллыбат кэмнэриэтэр араас приборлары холбоһуон сыһа.

Электроэнергияны үлэ коллективтарыгар эрэ буолбакка, дьиэҕэ-уокка эмиэ молдьуо кэмчилээн, кичээнитик туһаныы—сүүнэн суоталаах государственнай кордобул, биһиги барыбыт, хас биирдибит ытык иэспит.

Н. ПОПОВ,
контролер-монтер.

Оройуон комсомольскай-ыччат коллективтарын социалистическай куоталаһыыларын

УСУЛУОБУЙАТА

КУОТАЛАҺЫЫ СЫАЛА. ССКП XXVI съеһин уонна партия Киин Комитетын кэнникі Пленумнарын ууруораахтарын олохтоох кыаллаҕынан, XI пятилетка түмүктээһиннээх сылын итиэннэ пятилетка бүтүннүүтүн былааннарын ситиһиилээхтик толорууну хааччыйыы, комсомолецтар уонна ыччаттар үлэҕэ айыныылаах сыһыаннарын сайыннарыы, общественнай-политическай активностарын салгыы ороо көтөрүү.

Куоталаһыыга комсомольскай-ыччат коллективтар иккки бөлөҺүнэн бары кытталлар.

ТҮМҮГҮ ТАҺААРЫЫГА УЧУОТТАНАЛЛАР:

—үлэ былаанын толоруу иҥин—10 очко;

—коммунистическай үлэ ударнигын ахсын—5 очко;

—коммунистическай үлэ коллективын аатын ылыы иҥин—10 очко.

Ыанньык фермаларга—фуражнай ынах ахсыттан үүтү ыаһын былаанын аһары толоруу хас 10-нуу бырыһыанын иҥин—10 очко, ферма үрдүнэн 2000 килограммтан ордук үүтү ылыы хас 100-түү кг ахсын—10 очко.

Промышленнай предприятиелар, тутар уонна хааччыйар тэрилтэлэр комсомольскай-ыччат коллективтарыгар—былааны аһары толоруу хас 1-дии бырыһыанныгар—5-тии очко, клеммэртэн кирпэр үгсүү ахсын—10-нуу ыстараантыыр, хас махтал (суругунан) ахсын—10-нуу очко.

Общественнай-политическай олохто.

Коллектив общественнай сорудахтаах чилиэнин ахсын—2 очко.

Субуотуннуугу тэрийии иҥин—6 очко.

Сонна суох ыччаты ЫБСЛКС кэккэтигэр уонна бастыҥ комсомолецтары партияҕа үүнэрии иҥин киһитин ахсын—10 очко.

Оскуоланы, атын комсомольскай-ыччат коллективтары кытта шефтэһии иҥин—10 очко.

Ыстараантыыр очколар аҕыллаллар:

—былааны толорботоххо хас 1-дии бырыһыан ахсын—5 очко;

—техникаттан, дэнтэн-оҕолтон сэрэхтээх буолуу бырааблаларын кэһии хас биирдии түбэлтэтин ахсын—20 очко;

—комсомольскай усуйуоһу кэмигэр төлөөбөт буолуу иҥин—10 очко, болдьоҕор ыытыллыбатах комсомольскай мунньах ахсын—5 очко. Экономическай үөрэхтээһин уонна комсомольскай политэкономическай үөрэх оскуолаларын хас биирдии ыытыллыбатах занятиетын ахсын—10 очко, занятиены бириҥнэтэ суох котуннут истээтин ахсын—1 очко. Холуобунай буруйу оҥоруу иҥин—50 очко, общественнай бэрэдэги кэһии түбэлтэтин ахсын—20 очко.

ТҮМҮГҮ ТАҺААРЫЫ, КЫАЙЫЫЛААХТАРЫ БЭЛИЭТЭЭҺИН

Түмүк кварталга, сыл аҥарыгар уонна сыл түмүгүнэн таһаарыллар.

Комсомольскай-ыччат коллективтар үлэлэриҥ туһунан ыспыраапкаларыгар, маҥнайгы сүһүөх, сыахтаары комсомольскай тэрилтэлэр секретардара ЫБСЛКС райкомугар ый 5 күнүн аастаҕына туһэриэхтээхтэр.

Куоталаһыы сыл аҥарыныаҕы түмүгэ оройуонна комсомольскай-ыччат коллективтар тэриллибиттэрэ 25 сылы туолуутун көрсө таһаарыллар. Кыайыылаахтар юбилейнай ойдөбүниҥэ бириинчи ыыллар.

Сыллааҕы түмүк 1986 сыл тохсунньу 5 күнүгэр таһаарыллар. Бастаабыт коллектив ЫБСЛКС райкомун көҥүрүллэ сылдьар Вымпелынан, Бочуотунай грамотатынан уонна норуоттар икки ардыларыныаҕы ыччат лаагырыгар сыныанар биир путевкаҕынан наараадаланар. Иккис миэстэлээххэ ЫБСЛКС райкомун көҥүрүллэ сылдьар Вымпела, Бочуотунай грамота туттарыллаллар. Үһүс буолбут коллективка ЫБСЛКС райкомун Бочуотунай грамотата туттарыллар.

(Усулуобуйа ЫБСЛКС райкомун бюротунан бигэргэтилиннэ).

САРСЫҢҢЫГА ТИЭРДЭР ЫАРАХАН СУОЛ

Самолет тэбэн аттыгар дьон бөлүөхсүбүттэр. Кинилэр эдэбэхтэр—тырыттыбыт үрүн тиэгэстэах, дьүдэх, итии тыалга быка өрүстарбыт сирэйдээх, улутурбут хараҕаах дьахталлар, өлөөр, эр дьон. Биир-биир сүбүрүйэн самолекка киирэллэр. Оттон түн уотуттан ыатыгар эрэ хаҕаалыыр хаптаһын сабыылаах үүнү сир кыракый аэродромун тэтыытыгар атын уонунан дьон хаалаллар. Самолет кириэрэ ыраах хаһан тоннорун кэтэһэн хаҕаҕарын халлааҥка эрэлиэн хатылыллар.

Эфиопия хотугу уонна хотугуулуу-илиниги өрөйүөннэрин үгүс паһилиэниэлээх пуунарыгар биллэрэ итиннэ сценаны коруохха сөп. 11 провинцияттан 12-тэн хаппыт уот курдан чөпчү кэлиэр үрдүлэриэн буоллар. Кэлиэргэ дойду бүтүннүүтэ көмөлөһөр. Советскай самолеттар хаччыйар салгыннаах суоллара айылаҕа нэдэҥнии содулларын туораҥы программатын тутаах сүүрүөхтэриттэн биирдэстэрэ. Аҥардас Уолло провинцияттан 93 тыһыынчаттан тахса киһи көһөрүлүннэ. Кириэлэри, сиэн аттыс курааннаах ыаллардыт өрөйүөннэр олохтоохторун курдук, дойду эн буоллаах соҕуруунуу уонна соҕуруулуу-арҕаалы сирдэрэ-уоттара күүтэллэр. Онно олорор дьиэлэри, балыыһалары, оскуолалары тутуу үгэнэн турар. Көбөн тиийбиттэр олохтоохторун-дьаһахтарын кылгас кэм иһигэр булуналларыгар көмөлөөн, производствоны тэрийэ онно Эфиопия рабочай партиятын (ЭРП) сүүрүнэн активистара, тыа хаһаайыстыбатын уонна тутуу специалистара бардылар. Итини кытары тэҥнэ нэдэҥнэ хаптарбыт провинцияларга асуол, эмп-тоҥ, күннэтэ наадыйыллар предметтэр тиһигин быыстанна тиэрдиллэллэр. Ол таһаҕас түөрт тыммыт үүнү Эфиопия айылаҕа нэдэҥнии утары охсуһуттуттар атын социалистическай государстволары кытары биирдэ кодьүүстээхтик көмөлөһөр Советскай Союз биэрбит самолеттара уонна таһаҕас таһар автомобиллара уһаллар.

Дьиэннэру көһөрүү соругун толорон туран, дойду салаатата кириэлэри хоргуйуутун быыһыыр сыалы туруорунар. Курааны туоратар, биллэн турар, кыаллыбат; айылаҕа биллиитигэ киһиэхэ баҕэриэ илик. Ол эрээри дьиэннэрэ киин сонуур нэдэҥнии мусуттуурдук аттатыахха сөп. Хотугу уонна хотугулуу-илиниги өрөйүөннэр олохтоохторун идэтийбит дьыалаларыгар холкутук уонна биһиэхэтык дьарыктаныахтарын сөптөөх сирдэриэр көһөрүү курааны куоттарбат баҕастаах быыһыырын таһыынан, аҥа-уолу өгөрүүнү улаатыннараҕ, дойдуга ас-уох сайпаһыын үөскэтэр кыаҕы биэриэҕэ. Оттон куурбут-хаппыт хотугу сир-уот сылыйыаҕа, калин мелиорация уонна аныгыллыы агротехника көмөлөрүнэн дьиэнэ эмиэ туһалыаҕа.

Эфиопияҕа курааны уонна почва эррозиятын утары охсуһууга улахан суолта тыалары чөлөрүгэр түһэриигэ бэриллэр. Аҥардас 1984 сылга эрааг өрөйүөннэргэ 120 мөлүйүөнтэн тахса га эрэ олордулуннэ. Хаанна барытыгар нүөлсүтүү ыытыллар. Сотору биэс арааны провинцияларга уу 18 тыһыынча гектары уҥуттуоҕа, оттон кэнэҥэс тыа хаһаайыстыбатыгар туһаныллар мөлүйүөнүнэн гектары сиҥиэрдии бөлөҥнөөр.

Курааннан сибээстээн Эфиопия иниигэр турар проблемалар кэҕэйдэрэ улахан итиннэ сытыылар. Ол эрээри дойду норуота ыарахаттары утары эр санаатыгар охсуһар. 1974 сылааахха феодальнай-монархическай туруу түүнэрбит революция кэнниттэн киин кырата суох маҥайдэрэ туораппыта. Кылгас историческай кэрдиис кэм иһигэр мөлүйүөнүнэн баһылыайдар, туһаныллар сир 5 эрэ бырыһыанын бас билэр, хас сүүстүү эфиоптан биир-икки эрэ киһи аҥар-суруйар, 74 тыһыынча киһиэхэ соотох врач тиксэр балаһыанньата суох өгөһүлүүнэ. Ис реакция даҕаны, империалистическай эргиталар даҕаны революционнай процессы кэдьиэрбэтэлэр.

Түмүктэрин биэрэн эрэр социальнай-экономическай тордуттан уларыта тутуулар норуот массалара кэлэр кэскилгэ эрэдааттарын боворгуталыыр. Билигин Эфиопияҕа императорскай режим сууллуон аҕай иннинэ ааҕардас Уолло провинцияҕа сүт 200 тыһыынча киһини сотон барбытын, ол кэмнэ столицаҕа аристократтар итиннэ харчылаах мөһөччүктэр уонунан дьиэ-кэргэннэрэ үйүгүн сууллаан олорбуттарын көрсиллэр. 30 мөлүйүөнүнэх норуоту оччолорго салайан олорбуттар хоргуйан өлөн эрдэхтэринэ быыһыырга тарбахтарын хамсаппатахтара. Билигин сиҥнуту саныы да барар сатаммат, бүгүҥнү Эфиопияҕа киһиэхэ киниигэр боростуой үлэһит дьон интэриэстэрэ итиннэ кыһалҕалара турар.

Эфиопия норуота сарсыҥыгы тиийэр суола чөпчөкэ суох. Ол эрээри, ЭРП аастыт сыл баланан ыйыгар буолбут тэрээһин съезиигэр бэлэтэммитин курдук, национальнай-демократическай революция программата сүүрүннэн толорулуннэ. Эфиопия үлэһиттэрин бастаан иһэр бойобуой итэрээтэ үөскэтиллэн биллэрбит партийнай форум социалистическай общество акылаатын уруу саҥа сүүрүх кэмин арыйда. Уочаражка—народнай-демократическай республиканы тэрийии, 1984—1983 сылларга экономическай уонна социальнай сайдыы уон сыллаах былаанын бааранай соруктарын толоруу, национальнай бөлөҥнөөх бүтэ-биктээхтик быһаарыы, саҥа киһини—социализмы активнай тутаччыны иитии. Биир тылынан иттаххэ, иннинитин улахан уонна уустук соруктар туралларын. Ааспыт уон сыл олорбут эфиопскай норуот быһаарар кыахтааҕын көрдөрдө. Кылаабынайа—киин историяҕа аан-бастаан бэйэтин дьыалатын хаһаайыныан буолла, кэнэҥэски кэскилэ бэйэтин иннитигэр баарын итэрэйдэ.

Б. БОГДАНОВ. (ССТА.)

Дойдуу ТЕМАТЫГАР

БЭСПЭДЭ

Улуу Кыайыы 40 сылын көрсө

ИККИ СЭРИИ КЫТТЫЫЛААҔА

Власий Кузьмич Платонов 1894 сыллааахха Боотуруускай улууһугар Чакыр нэһилиэгэр дьаданы баайыгай кэргэнигэр төрөөбүтэ. Кини бэрт кыра саастыгар баай баттаһын этиҥнэхаанынан билбитэ. Ийатиҥэн иккиэн хамначчыттыыллара. Власий кыайытас-хотутас буола улаатыбыта. Эдэр киһи баай хотонуттан ыыныы тэскилэтэн, Амма Соморсуйугар күрэҕэ тиийбитэ уонна ыалы кэриҥэ сылдьан үлэлээн айаҕын иитиннибитэ.

Эдэр киһи революционнай охсуһуу сытыырхайбыт кэмигэр, 1919 сыллааахха, Якутскайга баар буолбута. Онно кини советскай тэриллэлэргэ харабылынан, эмиэ да туттууга болуотуннньугунан үлэлэбитэ. Үлэһит норуот революциятын хамаатыгар тиийэн комсомолга бигэ санаалаах ыытыммыта. Гражданскай сэрии саҕаланыытыгар Николай Дмитриевич Криво-шапкин—Уот Субууускай этэрээтигэр, оттон кэлин гражданскай сэрии героя Кеша Алексеев этэрээтигэр баҕа өттүнэн киирбитэ, хаанналаах бандыыттардыын хабаҕаан хапсыһыыларга кыттыбыта, сэрии бүтүүтэ С. С. Яковлев—Эрилик Эристиннииҥ биригэ тутуһан сылдьыспыта. Власий Кузьмич Платонов от бойобуой сырыыларын 2148-с нүөмэрдээх дастаырыаннаах даҕаны туоһулуур.

Кини тыыгыр үлэтигэр—тутуута сылдьыбыта. Алдан биринсиэлэригэр алдьах объектэры тутуспута.

Үлэ киһитин олоҕун аны Аҥа дойдуну ноҥускуур Улуу сэрии саҕаланыыта аймаабыта. Дьылҕа Власий Кузьмиһы дойду илиниги кыраныыссатыгар тиэрдибитэ. Японскай самурайдарга сампарыыллаах охсууну биэрии историческай кыргыыларыгар кини эмиэ баара.

Кириэмэ агрессоры уодьуганнаабын кэнниттэн Власий Кузьмич колхозка тутуу маастарынан үлэлээн баран 1956 сыллааахха бөчүөттээх сылыньалаҥнга тахсар.

Чакыр кырдьаҕастара барыы убаастыыр хиньбит үлэ, сэрии ветерана Власий Платонов, ити курдук Ийэ дойдутун ыарахан күннэригэр икки төгүллээн гражданскай иэйии толоон турар. Доворбут 1965 сыллааахха олбута. Оттон кини туһунан сырдык ойдобул күн бүгүүнүгэр диэри тыыннаах.

Р. ДАНИЛОВ,
сэрии, үлэ ветерана.

Чакыр.

АКОКС

САҤА КИИНЭЛЭРГЭ ЫҢЫРАБЫТ

Капиталистическай обществоҕа убу-харчыны баһан ылар туһугар ораас ньыма барыта туттуллар. Туох барыта атыылаҥар уонна атыылаһыллар диэн принциптээх дойдуга киһи тыына, дьылҕата, дьон олоҕо ити сыалга толук ууруллар. Онтук биир ыныырык түгэни Франция кинематографистарын өрөйүөнгэ кылгас болдьоххо кэлбит «Цена риска» диэн өгиэбэх саҥа лиэнтэлэриигэр көрүөххүт.

Киллиилээх американскай суруйаатчы Роберт Шекли новеллатынан туруорулаабут бу киниэнэ советскай көрөччүлэргэ «День и час», «Один человек лишний», «Девушка из Рашфора», «Похищение в Париже» диэн хартыыналарынан биллибит Мишель Пикколи уһулуннна.

Эмиэ кылгас болдьоххо кестер икки сериялаах пакистанскай «Шабана» диэн киниэнэ икки үүт-үкчү аҕас баластыыллар Шабана уонна Фарзана олохторугар көрсүбүт кордоох да, күүчүмэй да түгэннэриин кэрэхсии, долгуйа кэтиэххит. Кыргыттар оруоларын биллиилээх актриса Бабра Шариф толорор.

С. ДАНИЛОВ.

БАРҮА БАҺЫЫБА

Өрө кыһалҕаҕа ыллараарын, ыалдьарын курдук ыарахан нэйэҕэ суох. Мин биир саастаах уоччаҥым ыараханнык ыалдьан балыыһаҕа киирбитэ. Надаала көрүнэ системаҕа сыппыта.

Ол күннэргэ врач Н. П. Тарасова күнү-түүнү аахсыбакка туруулаһан эмтэбитэ. Өрөбөр хаан наада буолбутугар олоҥу-дьаҕыы хаччыйым управлениетын үлэһитэ Н. М. Пермякова балыыһаҕа кэлэн хаанын биэрбита.

Билигин өрөм үтүөрдэ. Кини олоҕун быыһаабыт врач Парасковья Павловнаҕа уонна донор Парасковья Михайловнаҕа истин махталбын тиэрдэбин.

А. ЯКОВЛЕВА.

Чурапчы с.

Бу бэлэбэр иннинээҥи күннэргэ Одьулуун олохтоохторо үтүөкэн бэлэҥи ыллылар—участковай балыыһа саҥа дьиэтэ үлэҕэ киирдэ. Онуу Карл Маркс аатынан совхоз Власий Власьевич Григорьев салайар аата киһилээх бириэздэтэ тутта.

Балыыһа саҥа дьиэҕэ киириитигэр аналлаах уоруулаах түмсүүнү сельсовет исполкомун председателэ Г. С. Колесов аста. Киирэр аанна туора тардыллыбыт аалай содоҕо хиэнтэни быһа кырыйар чиэс доруобуйа харыстабылын ветерана Варвара Алексеевна Баранниковаҕа тиистэ. Кини мустубут дьону бу бэртээхэй тутуу үлэҕэ киллэриллэриэн итиннитик эҥэрдэлээтэ итиннэ балыыһа коллектива тыа сирин нэһилиэнньэтин доруобуйатын харыстабылыгар өссө ситиһиилээхтик үлэлиириэр баҕарда.

Саҥа балыыһа 10 нуойкалаах, ораас оборудованиелаах эмтиир кабинеттардыах. Коллективы врач Февронья Афанасьевна Седалищева салайар.

П. ОКОНЕШНИКОВ.

Снимокка: саҥа балыыһаны аһыы тутаҕа.

Автор фотота.

КЫНАТТААХ ТЫЛЛАР

Айылҕа дьбарыас буолбатах, мастерской, оттон киһи киниэхэ үлэһит күүһүнэн буолар.

И. С. Тургенев.

Үчүгэй таба көрөн үөрүү уонна өйдөөһүн—айылҕа кэрэ дьоҕура.

А. Эйнштейн.

Айылҕа—барыбытыгар биир тэҥ туһалаах суос-соготох киниэ.

В. Гете.

Редактор
А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ

Бу дьыл олунньуттан өрөйүөннээҕи типография өрөйүөн кининиэҥи тэриллэлэргэн сакаалы бөлөҕиэньньэкка уонна сөрөдөөх ыллар.

Сакаастыттар дэбигэриэстээх буолуохтаахтар. Сакаас образца стандарка эпиэгэтинэ эрэ буоллаҕына ыллылар. Кумаҕыттан сакаастыт бэйэтэ аҕалар.

Типография администрацията.

БИҺИГИ АДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700. Чурапчы с. Карл Маркс уул. 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор—21-332, отделлар—21-265, уопсай 21-505.

«Саҥа олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.

Индекс 54907. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 печ. лист. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ. с. Чурапча, ул. Карла Маркса 12.
Заказ 12. Тираж 2455.